

Representantforslag 44 S

(2016–2017)

fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Jenny Klinge og Ivar Odnes

Dokument 8:44 S (2016–2017)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Heidi Greni, Jenny Klinge og Ivar Odnes om utredning av hvordan fordelingen av statlige arbeidsplasser påvirker regionale ulikheter

Til Stortinget

Bakgrunn

Regionale ulikheter i helse, levekår og sysselsetting har bakenforliggende årsaker knyttet til variasjoner i arbeidslivet. Det er derfor en viktig samfunnsoppgave å utvikle et variert arbeidsliv i alle deler av landet. Mye kan tyde på at utviklingen går i motsatt retning. Kompetansearbeidsplasser som krever høyere utdanning, trekkes ut av mange kommuner. Det har vært flere tiår med sterk vekst i utdannings- og velferdstilbudene, og gjennom desentralisert forvaltning har utviklingen i stor grad kommet hele landet, både bygd og by, til gode i form av etterspørsel etter arbeidskraft med god utdanning. Offentlig sysselsetting utgjorde i 2015 31,5 prosent, 814 020 personer, av arbeidsstyrken. I statlig forvaltning var det sysselsatt 294 000 personer, herunder 123 000 i helseforetakene.

Statlige arbeidsplasser er fordelt svært ulikt mellom fylkene og innen hvert fylke. En SSB-oversikt fra 4. kvartal 2015 viser at ansatte i statlig forvaltning utgjorde 11,4 prosent av samlet sysselsetting. Troms og Oslo har høyest andel, men henholdsvis 19,9 og 16 prosent i andel statlige sysselsatte. Rogaland og Møre og Romsdal har lavest andel med henholdsvis 7,4 og 8,2 prosent.

Brutt ned på kommunenivå vil de regionale ulikhetene øke. Andelen statlige arbeidsplasser i kommunene er i de fleste tilfeller knyttet til statlig tjenes-

teyting som politi, Nav, spesialisthelsetjenesten og skatteetaten. En vet at det innenfor disse områdene skjer, eller er foreslått, strukturendringer gjennom sentralisering av virksomheten. Mange kommuner mister sine statlige arbeidsplasser som følge av dette. Øvrige statlige arbeidsplasser knyttet til direktorat, høyere utdanning, sykehus, statlige hoved- og regionkontor mv. er stort sett samlet i de største byene. Noen viktige unntak er Brønnøysundregistrene, Difis virksomhet i Leikanger og høyskolene i Bø, Volda, Nesna og på Rena. Dette er etableringer som ble gjort relativt lang tid tilbake, og som er fulgt opp med tilsvarende etableringer de seinere årene.

Arbeidsplasser i offentlig sektor har i stor utstrekning krav til formell kompetanse gjennom utdanning. Spesielt vil dette gjelde statlige sysselsatte, som gjennomgående har høyere utdanning. Samtidig har offentlig sektor en stor del kvinnelige sysselsatte. Kommuner med mange statlige arbeidsplasser vil derfor kunne tilby arbeidsplasser som er attraktive for personer med høyere utdanning, og arbeidsplasser som kvinner søker seg til.

Norge er preget av at verdiskaping og bosetting er spredt utover alle deler av landet, og av relativt likeverdige levekår både i små og store lokalsamfunn. Dette er en kvalitet ved samfunnet som det er viktig å videreføre. Det trengs derfor kunnskap om hvordan lokalisering av statlig virksomhet påvirker utviklingen. Spørsmål det er viktig å få svar på, er:

- Gir lokalisering av statlige arbeidsplasser ringvirkninger for lokalisering av privat virksomhet?
- Hvilke ulikheter er det i utdanningsnivå mellom statlige arbeidsplasser, kommunale arbeidsplasser og arbeidsplasser i privat sektor?
- Hvordan er forholdet mellom kvinner og menn i statlig, kommunal og privat virksomhet?

- Hvilken betydning har kompetansenivået i arbeidsstyrken i et lokalsamfunn for hvilke utdanningstilbud ungdommen søker seg til?

Lokaliseringsbeslutninger for statlige virksomheter gjøres stort sett ut fra sektorfaglige vurderinger av den enkelte virksomhets interne behov. Samfunnsmessige og regionalpolitiske konsekvenser blir i liten grad lagt til grunn i beslutningsprosessene. Unntaket er når Stortinget og/eller regjeringen i enkelte tilfeller har vedtatt utflytting av statlige kontorer fra Oslo, eller når etablering av nye virksomheter blir gjort til gjenstand for politisk vurdering ut fra regionalpolitiske behov.

Det er bred tilslutning til politiske mål om å sikre utvikling og likeverdige levekår i alle deler av landet. Et variert arbeidsplassstilbud er avgjørende for å nå målsettingen. Lokalisering av statlige arbeidsplasser

er i liten grad vurdert opp mot politiske målsettinger om et variert arbeidsliv i hele landet. For å få et bredere og bedre grunnlag å vurdere statlig lokaliseringspolitik på, er det behov for mer kunnskap om effektene av lokaliseringen av statlige arbeidsplasser.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen igangsette en offentlig utredning om hvordan fordelingen av statlige arbeidsplasser påvirker regionale ulikheter på områder som utdanningsnivå, sosiale forskjeller og sysselsetting.

16. februar 2017

Heidi Greni

Jenny Klinge

Ivar Odnes